

קיום המצות כהלכתה

כל תנאי המצות

- א. דברים ההכרחיים לקיים המצות כהלכתן בכל פרטיה ודקדוקיה שיעלה לרצון לפני אדון כל.
- ב. דינים והדרכה לבדיקת חסא (סאלאט), ולבדיקת כרוב (קרויט), מספרי (נפש ישעי).
- ג. זהירות כניסת מאכלים ומשקאות מיוצרים בבתי חרושת לבית בפסח. מספרי (מנחת יהודה).

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הקי' זי"ע

הקי' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול" ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי"
מבון להוראה בשחיטות ובדיקות

בעהמח"ס: גידולי יהודה (על הלכות ציצית), שו"ת זבחו זבחי צדק (על הלכות שחיטה ובדיקה), חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות), מדריך לצניעות, מנחת יהודה, (על חומר איסור, חלב עכו"ם ו"סימילאק"), מנחות שלום (הדרכה לכשרות), נפש ישעי (על מאכלות אסורות, ה"ח), קדושת ישראל (על הלכות יחוד), מנחות שלום (על הלכות מזוזה) ושי"ס.

בלאמור: הרה"ג הצ' מוהר"ר ישעי זאב גראס זצ"ל נכד השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, ט"ז, בית תל"ט, רש"י, ולמעלה בקודש עד דוד המלך עה"ש.

- ברוקלין, יצ"ו • שנת תשל"ח -

- ההכנסה מוקדשת לטובת הישיבה והכולל -

קיום המצות כהלכתה

כל תנאי המצות

נעתק מס' חיי אדם

כלל סח דין תנאים שצריך ליותר בכל מצות ומצות

א קי"ל אין מעבירין על המצות ר"ל מצוה שתבא לידו תהלה ועשנה ולא ינחנה מפני שרוצה עכשיו לעשות אחרת ואח"כ יעשה זו וכ"ש שיניחנה לגמרי כדי לעשות אחרת והוא איסור מה"ל שנאמר ושמרתם את המצות קרי ביה המצות בהדיק שלא תחמיץ וחיישן (כ"כ החוססות צומא ל"ג נהדיא ועי' מס"ב המ"א סס"ו קח"ז והרדק"ז נחשונה ח"א סימן תקנ"ט מהל סה"א דרכן ונעלס ממנו דברי מוס' שס וכ"כ מוס' נזכרים ל"ג) ובל שכן דאסור להחמיצה בחנם ולעשותה אחר כך וזה שאמר אל תחמיצנה לזכנה * וזה נחלק לשלשה תנאים (א) דל"ש אין מעבירין אלא כשרוצה לעשות שני מצות כגון שרוצה להניח מליח והפילין דבאיזה שיפגע תהלה צריך לעשות אבל אם אין לו פנאי לקיים שניהם רק א' לא שייך בזה אין מעבירין אלא אדרבה אזלינן אחר המצוה דהמירא כגון ציצית והפילין תפילין המירא שהיא קרושה ביותר וגם חובת הגוף וכן כל ביוצא בזה או אחת תדירה וא' אינה תדירה כ"כ יעשה התדיר דקי"ל תדיר עדיף (כ"כ מוס' צומא שס להדיא) וכן אם אהת עוברת ומצוה הב' אינה עוברת יעשה העוברת (וכן מוס' נקדוין כ"ט ע"ג לפדוס בנו ולעלה לרגל רי"א יע"ה ס' סז מנה עיננה ס' והמ"א יפדה שגלומר כבוד בניך הפדה וכ"כ רמב"ם בסו"א מהל' נכרים הל' ד' וה"כ דוקא הכס דמתיב קרא אכל כמאל מלוח מודים חממים וכ"כ המ"א נסימן קנ"ז) ואפילו אם יש לפניו כצוה דאורייתא לעשות היום רק עבשיעשנה היום לא יוכל למחר לעשות מצוה דאורייתא אחרת שהיא תמורה מזו מצוה דלמחר עדיף ולכן נ"ל באנשי היל יהודים שצריך לילך על כשטר שלו בעי"ב וכיוצא בו אלא דאז לא יוכל להניח תפילין באותו יום ולעומת זה יוכל למחר ביה"כ להתענות או אפי' בשום ק"ש דלמחר ויכול להחליף עם משמר של מחר ל"א אין מעבירין על המצות וכוונתו שלא יקרא היום דוקא בזמן מועט יום או יומים בזה לא שייך שמה יגוה אבל באיזה ימים צ"ע דאפשר דחיישין שמה יכות וכ"כ מ"א רס"י כ"ה ראה מילקוט ראפי' מליל שבת עד מוצאי שבת לא משהינן * (ג) ול"ש אין מעבירין אלא במצוה שעוסק בו אבל במצוה שאינו עוסק בו בגופו אלא אחרים עוסקין בו ואעפ"כ הוא מצוה משום ברב עם כו' מותר להניח מצוה זו ולילך במקום אחר לראות שהרי גם שם יעשה מצוה כן הוא להריא ביומא (ד' ע') דאמרינן הרוואה פו ושעירי הנשרפין אינו רואה כה"ג כשהוא קורא לא מפני שאינו רכאי כו' ופר"ך פשיטא ומשני דה"א משום דר"ל אין מעבירין כו' ומאי מצוה ברב עם כו' קמ"ל פרט"י כיון שהוא אינו עוסק בו * (ג) אע"ג דשהוי מצוה לא משהינן כדאמר מצוה שבאה לידך אל תחמיצנה דוקא כשיכול לעשות המצוה עכשיו

כיום המצות כהלכתה

ג

כמי שיעשה לאחר זמן אבל אם אינו יכול לעשות עבשיו כמו למחר דאם ימתין יעשה מן המובחר כיוצא שבתחילת יום או יומים כדי לעשות מן המובחר כ"כ בש"ע סימן תכ"ו אבל בספר הסידים כתב דאם יכול לקיים תוכף אף שאינו נאה כל כך יקיים תוכף (ועיין בגשמת אדם בס"א) :

ב שלא הרהר המציה בויהו עליו ויש בה ג' הנאים * (ה) שלא יעשנה בקלות ראש ובדרך בווי ילפינן מברתיב ושפך את דמו וכסרו בעפר וקבלו ה"ל ר"ל במה ששפך יכסה הרהיני כשם ששטח ביד כך יכסה ביד ולאו דוקא ביד אלא ע"י כולו שהרי גם השחיטה היהיה ע"י כלי אלא לאפוקי שלא יכסה ברגל שהוא דרך בויון (נשנה כ"כ נחש' חטות דלמולן דס' משמע שסוף דנהי מולרייהא) * (ג) שלא תהיה בויהו עליו מצד איכות עשיית המצוה וכבד נפשו ויהר מן המצוה כגון שמתירא שיתלכלך ידו או נפשו ע"י המצוה ולכן לובש בתי ידיים על ידיו (כמו שנהיה העזים על כה"ג דמדיד ידיה נטיח' ועיני עבודה ועיין נח"ה ס' מר"ל ע"ף ז') * (ג) וכן אסור ליהנות מן המצוה כל זמן מצותה ולכן אסור להשתמש עשיית המצוה וכבד נפשו ויהר מן המצוה כגון שמתירא שיתלכלך ידו או נפשו ע"י המצוה והארוג או לרדיח בהים של לולב (מרנ'*) ולהשתמש בנג חנוכה ואפילו להדליק נר חול מנר של חנוכה אסור (מרנ'*) * ואפילו מנר של בית הבנסת אסור מירנא אלא שנהנין להקל דלב ב"ד כהנה עליהם (ק"ג) וב"ו הוא כדי שלא תהיה המצוה בויהו עליו :

ג אין עושין מצות חבילות שלא יעשה ב' מצות כאחת שמא לא יוכל להוריד בשתוקן (והוא מדלגנן כחש"י חוססין כהניו סוס' ח' ונדינכח שס' דבין לרש' ובין לר"י טמון דמתיב לוחס ול"ק משמע ח"ן שטין חבילות וחס"י לרש' דרש' עמח' דקרא הינו' של' יהיה לכה נה' וחס' מותר להניח לפניו כ' נדיים לעשות נהס' כ' מלח' כגון להניח כ' ילדים כה' חס' מלון' או כ' נוסח' לנכד' עינין נרמח' המון' ח' נרמח' עינין נח"ה סס' קמ"ו שכתב להרמב"ם מותר ולחוס' אסור) :

ד העוסק במצוה פטור מן המצוה דילפינן מברתיב ובכתבך בדרך בלכת ריחך חייב אבל המצוה פטור דא"ל"כ לכתוב בשבת ובלכת * ודוקא שצריך לטרוח אחר האחרת כגון שלוחי מצוה בסוכות דפטורים מן הסוכה אפילו בלילה אף על פי שאינם הולכים בלילה מ"מ אין יצטרך לטרוח אחר סוכה בלילה יתבטלו ע"י משליחותם (מרנ'*) * וכן ההפוך קבר לכת' או המשכר המת אעפ"י שאינו מרו אעפ"י שנה מעט פטור מק"ש ותפלה * אבל אם ימצא סוכה עשויה במלון ואין צריך לטרוח כלל חייב בסוכה וכן אם ר"ב המשמרים או ב' הדופרים וסני בא' אוי זה משמר וחופר וזה קורא ואחר כך זה משמר וזה קורא (סימן ע"ח) ולרמב"ם והגאונים אפילו אין צריך לטרוח אחר שתייהן פטור (סימן ל"ח מ"א ס"ג ט"ו) ואינו פטור אלא העוסק במצוה כגון בשעה שמתווך אבידה לבעליה או שמתור אחר אבידת חבירו שימצאנה אבל אם כבר מצא האבידה והניחה בביתו אעפ"י ששומר אותה ועושה מצוה מכל מקום לא הוי עוסק במצוה (סימן ל"ח) :

ה הירור מצוה שנאמר זה אלי ואנוהו (בסוכה ריש' ללג' הגול' משמע מרנ"ו דהי' דלרייהא וכ"מ נשנה ק"ג' ול"מ נח"י רל"ח על הסמ"ה ה"ל' ללג' ונחוסס' שס' משמע דליו' חלל' למעו' לנחמלה) ולכן צריך בכל מצוה לעשותה בכל חו' שתהיה נאה מה שאפשר ואחול' הירור מצוה עד שליש אחרת מצוה י"א שאפ"י קנה כבר אחריו או שאר מצוה שראוי לצאת בו בצמצום ואח"כ מצא אחרת מצוה להוסיף עד שליש מלניו בדמי הראשון ולהחליפו בזה ואם חבירו אינו רוצה להחליף רק דוקא למכור א"צ לקנות ביו"ן שכבר קנה וי"א דאם כבר קנה א"צ להוסיף כלל רק כשיש לפניו כ' וא' ביוקר מחבירו שליש יקח הירור ויוסיף שליש להוסיף יוסיפו לו בעוה"כ (מרנ'*) ובכלל זה שיבחר הנין המשובח והמעולה הראוי לאותה מצוה כדכתיב מבחר נדרוך :

ו וריוון מקדימן למצוה רבר שמצוהו ביום יקריב בבוקר לעשותו כדכתיב ושכם אברהם בבוקר * וכן דבר שמצוהו בלילה יקדים בתחלה הלילה ולכן ראוי להתפלל עריבת סוד ביציאת הכוכבים ואפי' אם ימתין אוי יעשה ברב עם מ"מ מוטב להיות מן הריוון ומקדימן (כדל"ה לדידי' כ"ה דף ל"ב ע"ב מש' הלל' דנחלמן ט"ו) :

ז מצוה בו יורר מבטלוחו (ל"ט) אם הוא יעשה המעוה ל"ה יהיה מואד' כל' כגון כהנה' לנכות ל' ס"ח ואין מננו מהירד' וחס' יטור סוכ' יהיה מואד' ליה' ע"ף) (ול' נשפוח' מני' ס' מ"ט) * **ח** שיעשה כל המצוה ולא מקצהו כדכתיב כל המצוה וגו' תשמרון לעשות פרש"י בשם המררש' אם הרחלת במצוה נטור אותה ואר"ל המתחיל במצוה ואינו נמרה קובר אשתו

קיום המצות כהלכתה

ה

מצוה שבלה לא יעשה בו תשמיש מגונה וטוב לנגזן או לשרפן ולכן אסור להניח בארון הקודש שאר ספרים ומילין והפילין וב"ש כופה של צדקה ושפיטא המעות שבתוכו * ויריעות פסולים נהוגים להניח שם וצ"ל דלב כ"ד מתנה ע"ז ולא נקרא אה"ק אלא שעשוי כמין ארון שלא נעשה אלא לכבוד התורה אבל שעשוי בחלל הכותל בין שהכותל של אבנים או של עץ * לא דלא מקרי אה"ק וב"ש א הכפרים מהקלקלים שם שלא ירד עליו קדושת אה"ק כלל ואם יש חור בבד"ב מותר להניח שם אה"ק שיכתום החור לפני טומאת מת אם אין כניחו שם לעולם דמ"ש אם מונח כאן או כאן ומה שנהגו קושרי ספרים שחורבין מן הגליונים של ספרים ראוי להודיר שלא וחתכו יותר ממה שכבר חתכו בפעם הראשון דבזה י"ל דמתחלה לא נתקדש רק מה שצריך להספר משא"כ פעם ב' (ע"י ס' קל"ד וסימן ט"ל"ד נמצא ס"ק כ"ד) וגם לא יתלו על תכשיטי ס"ת אותן מטבעות שיש עליהם שם בן ד' שטבעו אותו לשם אחרים (ב"מ ע"ז ע"ס ס"ק מ"ז) :

כב קי"ל בכל התורה דעשה רוחה ל"ת אבל אינו רוחה ל"ת ועשה אע"פ שגם זה הוא עשה ול"ת לא מהני (ע"ין נ"מ דף ג' נג"ט ונר"ף ס"ט) ורוקא במקום שאינו יכול לקיים עניניהם אבל במקום שיכול לקיים שניהם אין העשה רוחה ל"ת ורוקא דבאותו רגע שעובר הל"ת מקיים העשה כגון מילה בצרעת וסריג בציצית שעקירת הל"ת וקיום העשה באין בב"א אבל אם צריך לעקור הלאו קודם לזה אפי' רגע אינו רוחה ל"ת ורוקא בעינין שלא ירחה הלאו ולא יעשה האימור אבל אם עכ"פ צריך לרהות הלאו אע"פ שאינו מקיים הישגה עכשו מ"מ רוחה (וכן מלאה נהיו נמי' רש"א ע"ז ע"ז ר"ט פ' ר"א דמלה שממין מה קטיח מוס' ע"ס ד"ה ט"ל נלעז) ורוקא בעשה רוחה ל"ת בעינין בעידנא אבל עשה חמור רוחה עשה הקל ממנו אע"פ דבעידנא דעק הקל עדיין אינו מקיים החמור (פתיח ל"ט ע"א מוס' ד"ה ל"ה ע"ה ע"ין ממונ' מ' ע"א וכינומ' דף ה' ונמוס' ס"ט) אבל עשה דרבים שאחד מוציא רבים לא בעינין בעידנא (סימן ת"מ ע"ז ע"ס מ"א ס"ק ג') :

כג אסור להוסיף על איה מצוה מן המצות שנאמר לא תוסיפו ורוקא שעושה כוונה להוסיף כגון שיאמר שמה שאנו יושבין בסוכה בשמ"ע וכן מה שאנו אוכלים כיצות ברו' של פסח אע"פ שבתוב כהתורה רק ד' ימים יאמר שבאה בן הקבלה על פי התורה שבעל פה שהתורה צוהה לישב בסוכה ולאכול מצה ח' ימים ויהיו לישב בסוכה ולאכול מצה כדרי לקיים מצות התורה וכן כשיניח ב' זוגות הפילין של רש"י ור"ח בבת ארת ויאמר שישניהם כשרים וכן המצוה מן התורה על פי תורה שבעל פה ה"ז עובר אבל אם יושב בסוכה ואוכל מצה ביום ח' משום ספיא דיומא וכן כשיניח ב' זוגות הפילין של רש"י ור"ח אפי' בב"א מחמת ספק שמא זוג א' הם פסולים וכן כל כיוצא בזה אין כאן משום כל תוסף ואם יניח ב' זוגות הפילין של רש"י ור"ח בבת ארת וכן כשישול ב' לולבין כשרים בב"א ה"ז עובר אפי' אין מתכוין להוסיף דקי"ל לעבור בזמנו א"צ כונה אבל ט"ל בזמנו צריך כוונה דוקא לעבור וכן כשמוסיף לעשות ה' ציצית או ה' חוטין או ה' פרשיות או ה' בתים בתפילין ה"ז עובר אבל מותר לעשות מצוה אחת אפילו ק' פעמים ביום דאע"פ דמה"ת כשהגביר ד' מינין שבלולב פ"א ביום יצא מ"מ מותר ליטמן אפי' ק' פעמי' ביום ובדוראי אם יאמר שבאה הקבלה דמה"ת חייב בלולב כל היום הרי זה עובר וכן כל כיוצא בזה אבל רש"י וכו' ל"ד לעשות סיני לתורה בכל רבר ואפילו לעקור מ"ע או ל"ת לפי שעה (נימוס ז') והעובר על ברירה עובר בלאו דלא תסור כו' וכשם שאסור להוסיף על המצות כך אסור לרדוף כגון לעשות ג' ציצית ונ' מינים בלולב (ועיין נמוס' ס"ז מהלכות ממרים ונמוס' לאון ע"ד ובחינך סימן הל"ד ונמוס' ס"ק ג' ונב"ה דף כ"ה ומהלכות ע"ז ועיודין ל"ה ועיין כמה שכתבתי נ"ל בהלכות סוכה נדון ד' מינין שבלולב) וי"ל דלמילי לעבור זמנו צ"ל כוונה למד' מלח' ציטוט כוונה ע"ן מ"א ס' תר"ל ס"ק כ"ז וע"ז נב"ה של' נכ"ס הא"ש פ' לולב הגזול דלוחא וכדעת הא"ש) :

כד מצוה שיש לה ענף שכאשר ירצה לעשות מצוה זו צריך לעשות מקודם מצוה אחרת אע"פ שכדיעבר אינו מעכב אם יש שום אפשרות שיעשה הענף אסור לעשות המצוה עד שיעשה מקודם הענף אבל אם אין שום אפשרות לעשות מקודם הענף כיון שאינו מעכב מותר לעשות המצוה (גיטין ל"ה ע"ז מוס' ד"ה וזה נ"ע סמיכה) :

כה שומר מצוה לא ירד דבר רע ל"ל שמחוייב כשריצה לעשות איוו מצוה שלא יעשה אותה בתרפון ובפתאומן רק שישומר וימתיין (כמו ולמי שגמר לא הדגן) ויתיישב ברבר והטב אין

קיום המצות כהלכתה

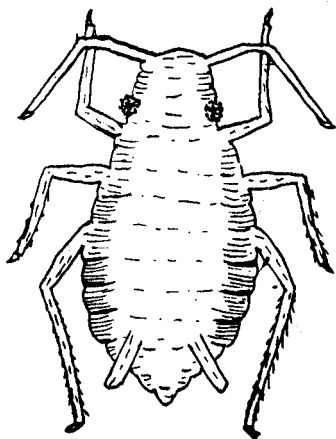
איך יעשה וכן מצינו בפסח כיון שהיו צריכין לאכול ברחפון בשום המזון דשכינה בא לזהוהר וככה האכלו אותו מהניכס הגורים כו' (מעטרה מהמזון מחתך ח"כ ח"ג פ' י"א ע"ן ע"ס) ונ"ל שזהו ג"כ מש"כ ושמתם את המצות וזהו שיסרו לומר הנני מוכן ומזומן לקיים כו' ור"ל שכבר אני מוכן ומזומן וזהו הכון לקראת אלהיך ישראל ר"ל שתבין עצמך מקודם ולא בפתע פתאום וכבר בחנתי בנכיון שכאשר עשיתי מצוה בפתאום לא קיימתי כראוי לכן צריך לזהר בזה :

פונדקאות נזירי בשר

להזהר אפי' בפונדקאות היותר מוחזקים בכשרותם, כש"כ באלו שאינם מדרקרים הרבה בכל מלי רכשרות, או בפונדקאות של נכדים נזירי בשר ו"ועגטא" ריען האטעלס" שמלבר כל זאת צריך להתחקות ולברוק אחריהם אם אין משתמשים במארגאדינא אסורה, אף שהיא בכלל לא מרע אומנתיה, אבל מי בורק אחריהם שיחושו לזה, ובפרט אם יחסר להם לפעמים מארגאדינא כשרה לא יניחו בשביל זה הכנת המאכלים עבור האורחים הסמוכים על שלחנם, ואף על פי שנמנעים ומקפידים הרבה, שלא להכניס שומן של בעלי חיים וליתן לתוך התבשיל או לתוך הרקיקים, אבל על מעשה אופה שאינם אופים בעצמם אינם מקפידים אם הם נאפים רק בשומן היתר, ונותנים לפני האורחים לפרפרת ולשתיית טיי, וכל שכן בשעת הרחק יתירו לעצמן להשתמש גם בשומן איסור, שאין זה כסם המות אצלם כמו שנחשב ליהודי כשר מאכלות האסורים

וכל שכן שאין לסמוך עליהם בבדיקת הירקות, אף שמקפידים אמנקיותא, אבל לא על תולעה ונמלה כל שהו, ועוברא ידענא, שבבית החולים מפורסם שבאים שם להתרפאות ברפואות טבעיות, ומאכלם רק ירקות ופירות חיים ומבושלים, ומדרקרים שם מאד בהכנת המאכלים בנקיון, הושיטו ידך "סאלאט" אחר שרחצו וניקו אותו היטב, וסדרוהו בקערה לפני החולה, והחולה היה נוהג גם כן לברוק אחריהם כל עלה של ירק, ומצא תולעים ירוקים כמראה הירק, וקרא להמלצר, הראה לו את התולעים ושאל אותו מה זאת? מדוע לא ברקת היטב, והשיב אין זאת כי אם יתוש קטן ירוק ומה בכך?

להזהר בבדיקה הגונה
עצתי לך אמונה
שים לנגדך התמונה
כטוח אני כל אפונה
און אליך לא יאונה

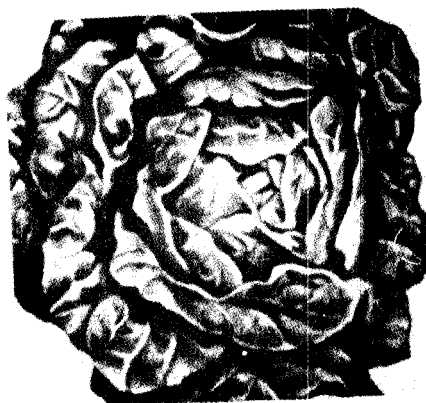
התבוננו נא היטב בבריה הקטנה
הזאת מבריותיו של הקב"ה.

קיום המצות כהלכתה

הכתם השחור שבצד ימין הציור, הוא ממש כגודלה ותוארה, ואין ניכר בה חיתוך אברים, אבל אחר שלקחתי הבריה הקטנה שנראתה כנקודה ירוקה ושמתייה תחת זכוכית המגדלת חמשים פעמים ככה, נראין בה כל האברים ואפילו השערות שעל רגליה וצפרניה, מה רבו מעשיך ד'! והבריה הזאת מצויה כמעט בכל מיני ירקות. וקטנה היא ומראיה כמראה הירק, ועל כן קשה להכירה אם לא בעיון היטב במתינות על כן ציירתיה.

ועתה בואו ונצווה על הרבה בני אדם בריאים שנוסעים לחופי הים או לשאר מקומות, לא לשם רפואה והכרח אלא להנפש או להתענג בתענוגים, ומאכסנים בפונדקאות של יהודים שאינם מדקדקים או בפונדקאות של נכרים, ואוכלים מן הבא בידם, וסוחרים שבאכסניות נוזרי בשר שאוכלים שם רק ירקות ופירות חיים ומבושלים, אין שום חשש, ובאמת הוא חמור מאכילת בשר חזיר שאין בו רק לאו אחד, ובתולעים עובר על ששה לאוין, השם יכפר!

ומהא דסליקנא מיניה נתחיל, בענין בדיקת החזרת, חזרת בלשון המשנה פסחים לט.) ובגמרא שם מאי חזרת חסא, וכן נקרא עד היום בארץ ישראל, ובלשון ערבית חסא (שאלאטא, סאלאט)

FRENCH LETTUCE חזרת

חזרת ENGLISH LETTUCE

ומצוה לחזור אחריו לצאת בו ידי חובת מרור בפסח כמבואר בש"ע או"ח סי' תע"ג סעיף ה', ובשו"ת חכם צבי סי' קי"ט, ועי' שו"ת חת"ם או"ח סי' קל"ב שכתב כי אמת נכון הדבר כי זהו המרור המובחר, והכי נהגו כל רבותי זצ"ל ואנו נוהגים אחריהם, אך רגיל אני לדרוש בשבת הגדול, מי שאין לו אנשים מיוחדים, מסוימים בעלי יראה הבודקים ומנקים אותו מרחש תולעים קטנים הנמצאים מאד מאד בימי הפסח, ואינם ניכרים לחלושי ראות, לא יקח החזרת, אף שהוא מצוה מן המובחר, ולא יכשל בלאו או בלאוין הרבה אפילו בספק משום קיום עשה דרבנן, דמרור בזמן הזה דרבנן, ויקח תמכא שקורין קריין וכו' עי"ש.

ועי' דרכי תשובה סי' פ"ד סק"צד בשם כנסת הגדולה שכתב דבמקומו מצוי הרחש בחזרת, וצריך בדיקה יפה מפני שהתולעים דקים וכמראה החזרת עצמו, ומקודם היה מנהגו שלא לאכלו כי אם בבדיקה, ואחר כך משך ידו ממנו שלא לאכלו אפילו בבדיקה עי"ש, והכרתי ופלתי בסי' פ"ד ביו"ד סק"ט כתב דמיום עמדו על דעתו לא אכל סאלאט (חזרת) על סמך בדיקת נשים, וכן נכון לכל בעל תורה, כי רבה המכשלה, אמנם בערוך השלחן שם אות פ"ב כתב ומימינו לא שמענו אפילו על צדיקי וגאוני עולם שלא יסמכו על נשותיהם הכשרות בבדיקת תולעים וכן בנות ישראל העובדות בשכירות, אם הבעל הבית מכיר אותה, שהיא יראה את ד' ומדקדקת באיסורין יכול לסמוך עליה עי"ש.

קיום המצות כהלכתה

ואולם לפי ידיעתי אין הרבר תלוי בנאמנות לחור, אלא גם בבקיאות הבורק, כי אם אינו יודע איך לברוק מה הועיל לנו בנאמנותו, ואני הגבר ראיתי אנשים ונשים נאמנים על הבריקה וירעו חומר איסור זה, ומצאתי אחרי בדיקתם תולעים קטנים כי לא ירעו על נכון איך לברוק, עד שהוריתי להם הדרך הנכון לבריקה.

יש עוד מין חזרת שנקרא "קאבעטש לעטוס" ולא ציירתיו, כי צורתו כמו כרוב שמצויד לקמן, וכל אלה השלשה מינים מוחזקים הרבה בתולעים, הגרוע מהן היא הפראנצ, ישער לעטוס, והטוב שבהן הוא האחרון קאבעטש לעטוס, שאין בו כל כך תולעים, וגם ניכר בו יותר התולע מפני שעליו אינם ידוקים כל כך ומהירים יותר

הבדיקה הנכונה

בתחלה תפריד ותתלוש אחר אחר מהעלים המחוברים לקלה, ותתן אותם לתוך קערה מלאה מים, ותרחץ אותם מהעפרורית, ותחליף את המים ותריחם עד שלא תמצא יתוש שט במים, אחר כך תוציא עלה עלה ותאחז אותו נגר אור היום אצל החלון כבתמונה הנ"ל, או נגר אור הנר, כלומר שתשים העלה בינך ובין האור, שהאור יחדור להעלה ועיניך תראינה הוהרורית של האור הבוקע דרך העלה, ואם

תראה איזה נקודה כהה אפילו כחודה של מחט תדע שזה יתוש או תילע. ומפני שמראה התולע עפ"י רוב כמראה הירק. קשה להבחין וכמעט אי אפשר להכיר ולבדוק אם לא כנגד האור המזוהר. אחר כך תאחז את העלה בשיפוע תחת קילוח המים היוצא מהצנור, וזרם המים ישטפוהו. וכן תעשה מעבר מזה מהעלה. ואחר כך תבדוק עוד הפעם נגד האור לראות אם כבר סרה המראה הדיחה. ובשעה שאתה בודק, עליך לפשט הקמטים בכל עלה כי שם תמצא על פי רוב תולעים קטנים שאינם עובדים ברחיצה רק בפשוט הקמטים תחת שטף מים רבים. והוה בדיקה הנכונה.

כרוב, קרויט, קאפוסטא. CABBAGE (weis, rot) KOHL

יש מקומות ששכיח בו הרבה תולעים. ובדיקתו אינו קשה כל כך כמו בחזרת, ואף על פי כן צריך עיון היטב. וטיב גם כן לבדוק נגד האור כנ"ל גבי חזרת. ובהיותי במחוז מאראמאראש (לפנים בהונגריא. ועתה בקארפאטא רוסיא) ושם בני הכפרים רגילים לכבוש הרבה כרוב בחביות לכל ימות החורף, והנשים מתכנסות ועודות אשה רעותה, ראיתי שהתכנסו לבדוק הכרוב, והכריוו שיתנו לצדקה על שם האשה הבודקת. בעד כל תולע שתמצא בבדיקתה. כך וכך פרוטות. ועל ידי זה מתחרה כל אחת לבדוק בעיון היטב, ואשה מתקנאת בדרך חברתה לבדוק יותר בעיון, והוטב הרבד בעיני.

מדור אזהרות לפסח

(א) אויב די כשרות פראבלעם אין אונזער וועלט שטאט ניו יארק איז אין אַלגעמיין א גאנץ יאָר זעהר אַ פארוויקעלטע און זעהר אן אנגעוועהטאגטע, ווערט זי נאך מער קאמפליצירט אין פארשארפט ווען עס קומט אן דער הייליגער פסח, דוקא פסח ווען עס האַנדלט זיך פון אַ משהו חמץ ווען יעדער איד וואָס אפילו אַ גאנץ יאר איז ער ניט אזא מדקדק און נוהר אין כשרות, וואלט ער אבער וועלען אז פסח זאל זיין אלעס ביי איהם מיטן גרעסטען הידור כשרות.

און דוקא ביי דעם גרויסען און שטרענגען יו"ט אנשטעהט אזא טומעל אזא תהו ובהו וועגען כשרות אז עס איז כמעט ווי אונמעגליך זיך צי פונאנדערקלייבען, אין דער רעזולטאט איז אז אפילו פרומע אָפגעהיטענע אידען וואס זייערע טאטעס און זיידעס וואלטן נישט געהאט דעם מינדעסטען געדאנק אין יו"ט פסח, צי ניצען אין אריינברענגען אין שטיב פארטיגע עסענס אפילו מיטען פרומסטען הכשר ניטאמאל פאר קליינע קינדער, אין היינט ליידער איז דאס אזוי גדינג.

(ב) געדענקט חשובע אידען אין פסח איז אפהענגיק דער צוקונפט פון דעם קומענדיקן יאר לטובה פאר אייך מיט אייערע קינדער, אזוי ווי דער קדוש האריו"ל זאגט עדות, אז דער וואס איז נוהר פון אַ משהו חמץ, מעג ער זיין זיכער אז ער וועט דאס יאר נישט זינדיגען.

דאס איז יעדערעט פין גאר וויכטיגע לעבנס מיטעל. אבער מותרות (געבעקס, טשאקאלאד, סארעס), וואָס מען קען זיך באגיין אָהן דעם איז נישט געקיימען אפילו אין באטראכט צי ניצען ביי מדקדקים אינדערהיים.

(ג) רבותי מען נארט זיך אליין, מען פּראָבירט זיך איינרעדען אז מען האלט אָן די מנהג ישראל [אידישע פירונג] אז פסח מישט מען זיך נישט, יעדער עסט נאר ביי זיך, דער טעם פון מנהג איז ווייל יעדער האט זיך זיינע אייגענע חומרות וכדומה, אט דער זעלביגער וואס איז שטאַרק מקפיד נישט צו עסען ביי יענעם, דערגען קויפט ער פּאַרשידענע עסען אדער געטראנגען פארטיגע איז דאך דאס נאך ערגער ווי מישען זיך, ווייל יעדער פארשטייט אז אַ פּאַבליקאַנט איז וועגן ביזנעס זיך מער מקיל אין סאך זאַכען, ווי איינער וואס קאַכט אליין ביי זיך אין שטיב, איז דאך דאס אַ סתירה, דא וויל ער נישט צידירען פין יענעם, אפילו ער זאל בלייבען הינגעריק, אבער פון געשעפט קויפט ער אלע פּראָדוקטען, (ליינט ווייטער אויף פין סאכאטשובער דבי"ן די חסרונות פון קויפן פארטיג).

ווער רעדט שוין פין די חומרא וואס אנשי מעשה האבן נישט געגעסען אפילו וואס מען קאַכט אין שטיב נאר די מינדעסטע, פין דעם האלט מען נאך גאר ווייט.

קיום המצות כהלכתה

יג

ד) בפרט דער וואס לויפט נאָך דעם שענסטען אתרוג, פיצט אויס שיין די סוכה, קויפט אַ שיינעם טלית וכיוצא, דארף עד אויך זעהן אויסצופיצען דעם יו"ט פסח. אין דאס מיט די שטרענגסטע זהירות אין חומרות אין אלערליי עסען, אין אַוודאי נישט קויפען.

ה) מיר מיוען באטאָנען אז ב"ה לא אלמן ישראל אין עס געפינען זיך אידען מדרקדים וואס קויפען נישט, אפילו זייף פארטיגע, [עס איז אַ קלייניקייט אליינס צו מאכען] עסעניס איז שוין אָפגערעדט, אבער פין דעם איז דא ליידער גאר געצייילטע, פארוואס זאָל דאס זיין אזוי?

ו) אין איינוועגס ווילען מיר מעורר זיין אויף דעם וואס ווערט געברענגט אין ש"ע (ת"ס ס"ב, חק יעקב, הגר"ז, מ"ב בה"ח, שם) עס געבירט זיך דאָס יעדער זאל זיין דערביי ווען מען באַקט זיינע מצות אין אליינס צי העלפען, דער הייליגער סאָכטשובער זצ"ל (אבני נור שעב"י) שרייבט פאלגענד:

איך האב געהערט אז עס איז איינגעריסען שטאדק אין טייל שטעט דאָס נישט יעדער איינער באַקט מצות פאר זיך נייערט איינער באקט אין פארקויפט [אזוי ווי היינט], אין דאָס איז מיר זייער שלעכט געפאלען ערשטנס ווייל די הלכות פין מצות זענען זעהר פיהל אין אויב יעדער באַקט פאר זיך גיט מען אכטונג אלעס זאל זיין געהעריג הונדערט פראַצענט, אַנדערש איז אבער אויב איינער באקט פאר ביזנעס [אַ בעקעריי] איז זיין גאנצע שטרעכן צי שפארען געלט, אין גיט נישט אזוי אכטונג אויפן באַקען.

פארוואָס זאלען מיר זיך נישט אַנשטרענגען אויף אזא באליבטע מצוה וואָס קומט פסח איינמאל אין יאר, דעריבער זאל מען דרשנען ברבים אז רער וואס פארכאט זיך פארן באשעפער זאל ער זיך פירען אזוי ווי אוענווערע טאטעס אין זיידעס, אין יעדער זאל באקען מצות פאר זיך, אין זיך פרייען מיט די מצוה.

אין ער מעג זיבער זיין אַז די מצוה וועט אים ביי שטיין ראש השנה ביים יום הדין אזוי ווי עס שטייט אין זוה"ק, [דאס זענען די רייד פין דעם אויבנדערמאָנטען צדיק ז"ע].

ז) דאָס איז אויך אַ מוסר אין אנווייונג אויף אנדערע עסעניס וואס מען קויפט פארטיג אַ גאנץ יאר אין ב"ש פסח, אַז דער ביזנעסמאן לייגט די גאנצע געוויבט ארויסצוגעבען די ווארע ביליג, אין צי בעטען אסאך, צוליב דעם איז ער גרינג אין געוויסע הארבקייטען, וואָס מען מאכט ביי זיך אין שטיב דאס דארף מען עסען, אין נישט מער.

ח. אויך ווילען מיר מעורר זיין אויף פסח אין אַגאנץ יאר אז מען האלט פסח גרינג צי פארלאזען זיך אויף געוויסע שאלות וואס דער חבר אָדער שכן האט אויך געהאט, אין דער דיין ומו"צ האט יענעם געפאסקענט כשר איז במילא פאר אים אויך כשר, דאָרף מען וויסען אז מען טאָר זיך אויף דעם נישט פארלאָזען, ווייל טיילמאָל זענען געוויסע טיילען אַנדערש געווען ביי יענע שאלה, וואס טיט במילא ענדערן דעם הלכה ביי די שאלה.

די שאלות וועגען די פסח'דיגע מילך אין אמעריקא

(א) עס איז וויכטיג מערדער צו זיין דעם כרייטען עולם וואָס לעבט אין אַ ביטערען טעות. מען מיינט אז די מילך וואס ווערט פארקויפט אין חול המועד פסח מיט'ן זיגעל „כשר לפסח“ איז געמאלקען געווארען פון קיהען וואס זענען אפגעהיט צו עסען נאר מאכלים וואס זענען „כשר לפסח“.

(ב) דער טעות נעמט זיך פון דעם, וואָס די סוחרים פלעגען אָפּרוקען גרויסע מודעות מיט קידוש לבנה אותיות, אז וייערע קיהען עסען נישט פסח, נאר פסח'דיגע מאכלים, אין דער סתם יוד וואס איז נישט אינפורמירט פינקטליך אין דעם סיסטעם פון עסעניס וואס מען גיט פאר די קיהען וואס גיבען מילך, לאַזט זיך גרינג גלייבען אזא זאך.

(ג) אבער דעם אמת טאָרען מיר נישט פארהוילען אין מיר זענען דאָס מגלה לזכות הרבים, מיר האָבען נאכגעפארשט אויף פארשידענע אופנים, סיי ביי די רעגירונג, סיי ביי די פארמערס, סיי ביי די קאמפאניס וואס מאכען די עסעניס פאר די קיהען, אין מיר זענען רערגאנגען אז דאָס איז „גלאט שקר“ אנשטאָט „גלאט כשר“, הוילע פארבלענדענישען צוציעהן קאסטעמעריס כמנהג אמעריקא, ווייל עס עקזעסטירט נישט אין גאַנץ אמעריקא, אין קיין שום צייט פון יאהר אז מען זאל פֿיטערען אנדערש די קיהען ווי מיט רעכט חמץ. אין דאס מיו אזוי זיין, (דא איז נישט דער פלאַץ מסביר צו זיין די סיבות דערפון.

(ד) די עסעניס וואס מען פֿיטערט די קיהען זענען פאלגענד !!!

- 1) CORN SOYBEAN
- 2) WHEAT MEODLING

דאס איז שיריים פון מעהל וואס דאס איז חמץ גמור

- 3) DRY BREWERS GRAIN

דאס מיינט אָפּפּאַל פון גערשטען, ווען מען מאכט ביר ווייקט מען גערשטען אין מיט דעם אפפאל פון די גערשטען פֿיטערט מען די כהמות אין דאס איז חמץ גמור.

(ה) אויב איהר ווילט זיך איבערצייגן פרעגט אייך נאך ביי די קאמפאני, Agway Commercial Food Co. וואס זיי מאַכען די מאכלים פאר די אלע פֿאַרמעדיס אין אמעריקע, אדער גייט אליין אריבער צו די פארעמיס, אדער קאָלט אן יעדען פארעם וועט ער אייך דאס אויך זאגען, אדרכא צייגט אייך אליין איבער, מיר האבן זיך שוין איבערצייגט.

(ו) און דערפֿאַר האָט מען טאקע אויסגערופען אין ביהמ"ד בערך מיט 3 יאהר צוריק אז די פסח'דיגע מילך איז נישט אין אָרדענונג, און מען זאל נוהר זיין.

ז) די האַרבקייט פון טרינקען און מילך קענט איהר זעהן אין שו"ע (או"ח סו"ס תס"ח קיצוש"ע סוס"י קי"ז, ובלחם הפנים שם, שר"ח מערכת חומ"צ סי' ב' אות ד', מעדני שמואל סוס"י קי"ז).

ח) דער ערוגת הבושם שרייבט (סי' קל"ח) אז אפילו די פוסקים וואס זענען מתיר צו טרינקען מילך פון קיהען וואָס האבען געגעסען אנדערע זאָכן מיט דעם חמץ, פון דעסטוועגען דאָך ווערט מען נישט פטור פון דעם רוחניות'דיגען שאַדען וואס דאָס איז גורם, אז עס פארשטאפט דאס הארץ, אין ברענגט אריין שלעכטע מדות אין מענטש, (ועי' שו"ע יו"ד סי' פ"א) ממילא איז ראוי אז יעדער יוד זאל זיך אָפשיידען פון דעם ע"ב.

ט) דאָס שרייבט דער ערוגת הבושם זי"ע, אויף מילך וואָס דער חשש איז גרינגער פון די היינטיגע מילך. ע"ב זאל זיך יעדער פיהרען ווי די מדקדקים ויראי ה' איינצוקויפען די פסח'דיגע געברויך פון מילך בעפאר ערב פסח, גענוג פאר גאנץ פסח אין עס האלט זיך פריש ביז סוף פסח, (אויב מען וויל דווקא קען מען דאס האלטן אין פריזער).

וועגען חמץ שעבר עליו הפסח

נעתק מהגש"פ מהר"י ט"ב (עמוד מו)

און אויך ווען עס איז שוין אדורך דער יו"ט פסח צוגוטן איז נאך אויך דא גרויסע חששות מען דארף געווארענט זיין פון חשש חמץ שעבר עליו הפסח און חוקר זיין אין געשעפט ווי מען קויפט עסן אויב ער האט פארקויפט דעם חמץ ווי דער דין איז. און פון ווען ער האט גענומען סחורה נאך פסח ובדומה ביי די זאבען. און מען בריוך גרויס סייעתא דשמיא נישט נבשל צו ווערען ח"ו ע"ב.

אין דעם זכות וואס מען איז נוהר אין אַ משהו חמץ וועט מען נישט זינדיגען אַ גאנץ יאהר (האר"י ז"ל), אמן.

קיום המצות כהלכתה

ראס פאלגענרע איז א באקוועמליכע טשעק-ליסט וואס דערמאנט וואו מען זאל בורק חמץ זיין.
זעלבסט פארשטענרליך אז רי ליסטע ערצייגט נישט אלע ערטער, עס איז נאר א רערמאנונג פון גיווענטליכע און נישט אזוי געווענטליכע ערטער וואו חמץ געפינט זיך און מען בארארף בורק חמץ צו זיין.

- [] קלאזעט
- [] שרייב טיש
- [] קאבינעט
- [] שיף לערער
- [] מעדעצין שאנק
- [] מלבושים, קליירער
- [] קעשענעס, קאפס
- [] בעזליך און ארבייטס בריף-קייסעס
- [] רענצליך
- [] שאפינג-וועגעלע
- [] שפאצירונג עסען-קעסטעל,
- [] (פיקי-באקס)
- [] קוקיס סלוי (קוקי חאר)
- [] קינוער בעטעל (קריב)
- [] שפיל צימער, פליירום, פעט הויז
- [] פייגל נעסט
- [] אונטערען אויווען
- [] אונטערען פרויערער
- [] אונטערען קאבינעט
- [] טאוטטער - ראס זאל מען קלינען
- [] קינוער שוהלע באטעל,
- [] בריף-קייס
- [] אויער סקול בערט -
- [] קלינען און באהאלטן
- [] ישיבה קעסטעל (סקול לאקער)
- [] פאלצעס (שעלפס)
- [] ספרים שענק
- [] רזולערי
- [] רזולערי קעסטעל
- [] בראנפן שאנק
- [] טלית באטיל
- [] שטריימל, שטריימל-קעסטעל
- [] ציין-בראש, רארף מען האבן
- [] א נייעם ציין-בראש פאר חוה"מ.
- [] קינדער בענקעל (הייטשער)
- [] פליי-פען
- [] וועגעלע (קעריטש)
- [] שפילצייג קאסטען (טוי טשעסט)
- [] אלע שפיל-צייגען (טויס)
- [] קינדער וועגעלעך (וואגאנען)
- [] שפילצייג הייזער און אלע
- [] וואס קומט אריין רערין
- [] קאמער צימער (סטאריטש-רום)
- [] סעף
- [] האל-ווי
- [] בירעם
- [] יארר
- [] גארטען
- [] גאראז
- [] ארבעט רוט (ווערק שאפ)
- [] קאר, טראק, גלאף
- [] קאמפאטמענט
- [] אפיס
- [] סטאר, געשעפט
- [] פעקטערי
- [] פארטש (טעראסע)
- [] זייפען (זייפען און פערפיום זאלען נישט גענוצט ווערען)
- [] קאסמעטיקס, בשר לפסח (נאר פאר חוה"מ)
- [] בענטשערליך זאל מען אויסרייניקען
- [] (באהאלטען ביז נאך פסח)
- [] ספרים וואס מען נוצט פסח זאל מען נישט לייגען אויפן עס-טיש
- [] קליירער וואס הענגען אין שאנק מוזען ארויך געקוקט ווערען
- [] וועקיום קלינער, אויסרייניג און אוועקווארפען רעם בעג
- [] בעזעם (ברוח), אויסוואשען אים
- [] בענקלאך - צווישען רי בענקלאך
- [] רעריעטער, אונטערען רעריעטער,
- [] איבערהויפט אין בתי מדרשים
- [] ראגס וועקימען, איבערויפט שגע
- [] חלה בעקעלעך, קלינען און באהאלטען
- [] ברויט-קאסטען, קלינען און באהאלטען
- [] פריוער
- [] בייסמענט

BEDIKAS CHOMETZ CHECKLIST

The following is a convenient checklist which itemizes many places and objects which require BEDIKA but are, at times, not so obvious and thus possibly overlooked.

☐ Under beds	☐ Workshop
☐ Clothes closets, chests	☐ Den
☐ Linen closets	☐ Office: Desk, drawers, lockers, closets etc.
☐ Desks	☐ Factory: Store
☐ Cabinets	☐ Automobile, Truck
☐ Drawers	☐ Beneath car seats:
* ☐ Medicine chest	Remove car seats
☐ Clothes (pockets, cuffs)	☐ Auto glove compartment, under mats, trunk
☐ Purses, pocketbooks, handbags	☐ Pet house, bird cage (Animal food is probably CHOMETZ)
☐ Shopping cart	☐ Behind refrigerator, sink, oven, kitchen cabinets
* ☐ Picnic basket	☐ Perfumes, hairsprays, deodorants
* ☐ Cookie jar, bread box, toaster, candy dish	* ☐ Briefcase, school bags, attache case
☐ Crib	* ☐ Lunch box
☐ High chair	☐ School locker
☐ Playpen	☐ Kitchen utensils: Broiler, blender, mixer, can opener
☐ Carriage	☐ Shul locker or cubby
☐ All toys	☐ Shelves
☐ Toy chest	☐ Bookcases
☐ Childrens toy carriages and wagons	☐ Breakfront
☐ Toy houses and their furniture	☐ Seforim closet and seforim
☐ Storage room	☐ Book closet and books
☐ Safe	* ☐ 'Bensherlach'
☐ Laundry room	☐ Jewellery
☐ Freezer	☐ Jewellery box
☐ Basement	
☐ Hallways	
☐ Attic	
☐ Yard	
☐ Garden	
☐ Garage	

() Cosmetics....Only
KOSHER L'PESACH
should be used;
(Cosmetics are forbidden
on Shabbos and Yom
Tov)	() Wash "broom"
() Infant seat
*() Cook books
() Sink trays
() Garbage pails
() Garbage cans
() Behind radiator
() Telephone (remove
speaker cover)
() Bar (whiskey is
CHOMETZ)	() Shabbos 'Zimiro's'
books
() Talis bag	() Storage bins
() Suitcase, valise, travel
bags	*() Chalah utensils, vases,
decanter used for
chometz (e.g. whiskey)
*() Tooth brush (A new
tooth brush is required
for Chol Ha'moed; it	() Country cottages
() Backs of chairs, seats
() Cover sink spout, han-
dles
() Clean oven, range, grates
() Clean sink, refrigerator
() Discard vacuum cleaner
bag	
() Vacuum floors	
() Thoroughly wash, clean
and vacuum shag rugs
and carpets	

* These items should be thoroughly cleaned and then "stored" away for the duration of Pesach.

הערכת הספרים

שחיברתי בעזהי"ת

תוכנם ומהותם

ספר נפש ישעי'

בשני חלקים

על מאכלות אפורות, איצר גדול של דיונים, שו"ט ומאמרים

כולל 552 עמודים בגודל 6x9

בחלק הראשון ובו ל"ח פרקים, שלקטתי בעור צורי וגואלי מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים, זוה"ק, תיקונים וספרי הראשונים וכו', ודבריהם הקי חוצבים בלהבות אש, מלהיבם נפש האדם לשמור מאור, לברוח ולהסתלק אפילו מן הספק, נדפסו בו גם תמונות וציורים של הדברים הצריכים בדיקה מתולעים ומילכן וכו', ותמונות של הרבה מיני דגים שאסורים לאכלם, והוספתי בו הרבה סיפורי מעשיות מצדיקים הקי, אך שהוהרו בקדושת המאכלות, וגדול כח הרגשתם אפי' ע"ד שהורה מה חכם וכו'. ג"כ הבאתי בו תשובה ארוכה מובן של כל בני הגולה כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, בענין שעכשיו אשתני הרבה לגריעותא בזיופים ותחבולות, והקונים נכשלים הרבה לקנות דברים שהם בלי השגחה עדי כדי כך שנעשה להם היתר וקשה להפרישם מהרגילות, ורוב ההכשרים הסומכים על המשגיחים עלולים למכשולות גדולות אשר בעלי הפאבריקען יוכלו להטעותם שלא ידעו מאומה בין ימינם לשמאלם ולא רבים יחכמו להבין תחבולות התגרים ומעשה המכונות והפאבריקען וכו'.

בחלק השני ח' פרקים, כולל החששות האפשריות בכל מיני מאכלות ומשקאות המורכבים ומעורבים בתורם איסור, ולהעיר על אמיתותם ואשירותם, הצגנו עדותה של הממשלה (אגריקולטור דפארטמענט), כמריכ עדותן של חברי הביד"צ רעהה החרדית בירושלים, והודאות וידיעות לכל ימות השנה, ידיעות על מצרכי מזון שונים שהם בהכשר רבוחינו הבד"צ שליט"א ללא שום חששות. והודעות על מיני מזון שיש עליהם חששות איסורים שונים וכו' (הרשימה לפי סדר האיב).

הספר כולל חמשה מפתחות:

- (א) תוכן כל ענין לפי סדר הפרקים.
- (ב) מפתח הענינים לפי סדר האיב, בערך חמשה עשר מאות ענינים, כדי שיהי' בנקל למצוא כל דבר ודבר על מכוננו בלי חיפוש.
- (ג) מפתח לדברים הצריכים בדיקה לפי איב, בסדר מאה ענינים.
- (ד) מפתח סיפורי המעשיות.
- (ה) מפתח הספרים לפי איב, בערך מארבע מאות ספרים.

מחיר הספר הוא סך \$ 6.00

הספר הזה נחנך לכל איש חרדי הרוצה לידע ברור מהמאכלים השכיחים לכל יגעיל בהם נפשו, שבעוה"ר נכשלים בו הרבה מאחב"י להניסם לבתיהם בלי יודעים שהם נו"ט ממש, או עכ"ס איסור דרבנן ותמורים דברי סופרים וכו', וכן חיזוק ואומץ מתוך דברי הסה"ק על ענין זה.

שלום יהודה גראס

רב דקהל „מגן שאול" ור"מ בישיבה וכולל בית ישעי',
ברוקלין, נוא יארק

כתובת המחבר:

Rabbi Sholom Y. Gross

4711 - 12th Ave.

Brooklyn, N. Y. 11219

**ספר גדולי יהודה
על הלכות ציצית
ספר מזווח שלום
על הלכות מזווחות**

שני ספרים נכבדים על הלכות ציצית והלכות מזווחה מאת המחבר הקי שלום יהודה גראסס, רב דקהל מגן שאול ד-האלמין ור"מ בישיבה וכולל בית ישיעי (עוה. 12 — 4711) בברוקלין. נדפס בברוקלין תשל"ז תצ"ו.

מחברם של הספרים הנכבדים החרשים האלו, הרב הגאון בתורה ובחטידות, מוהר"ר שלום יהודה גראסס שליט"א, רב ור"מ בברוקלין, לקח המשימה הכבודה על שכמו להרעיש העולם על דברים העומדים ברום עולם המצוות המעשיות ובני אדם נכשלים בהם וגם דשים אותם בעקבם. כבר הוציא לאור כמה חיבורים טובים וחשובים שעוררו תשומת לב כל יראי השם ומהם ספר נפש ישע"י, ליקוט גדול מספרים וסופרים בתוספת רבה על העיקר, חידושים ושו"ט משלו, ע"ד הזהירות מאמאלכות וממשקאות המיוצרים כשר ולמעשה הגם מאכלות אסורות. שני ספרים נכבדים בהלכות שחיטה וטרפות וניקור.

ספר מנחת יהודה, על חומר איטור חלב עכו"ם והמאכלות והמשקאות הנעשים בתערובת חלב עכ"ם ובפרט במזון שנותנים לילדים. הספר הזה מכיל כמ"ב ביאור מפורט לכל עניני הכשרים והשגחות הנהגים בומה"ז. בספרו "גדולי יהודה" החדש הזה, המחבר יוצא לתבוע עלבונן של הציצית, הן בטלית קטן והן בטלית גדול שאף בני תורה לא למדו ואינם נזהרים במצוה נכבדה זו כדה וכדין לא בטליתם הקטן ולא בטליתם הגדול. בפסקי הספר מביא המחבר מהמון ספרים יקרים, ראשונים ואחרונים, ש"ס ומדרשי חז"ל ופוסקים וכו' המדברים נכבדות בגודל חשיבות מצוה זו שהיא אחת המצוות דמגינא ומצלא על כל הזהיר בה.

בפרק ד', לדרקק הרבה במהות הציצית, מעורר המחבר על כל אופני אונאה שדגילים בהם בעלי תעשית ציצית, ובפרט בארה"ק שהרבה מהעוסקים בעבודה זו הגם קלי הדעה, לרמות ולהונות ובמקום ציצית עושים סחם חבלים דקים ובטליתות הגדולות מערבים חומר זר ומוכרים אותם כצמר טהור.

בפרק ה' מונה המחבר כששים מעלות וסגולות במצות ציצית שליכת מספרי קודש וכן אזהרות נכבדות, איר ללבוש הציצית, על דבר כמה דינים והידורים שמתדשלים בהם. כן הוא מעורר על הזהירות הנכבדה לכבס וללבן את הטלית בכל עת מצוא ולהיזהר בנקיונן כמו שהוא זהיר במלבושיו הספר השני, "מזווח שלום", בדומה לדאשן, דן בפרטיות הלכות מזווחה. כמקומות המחויבים במזווחה, סדר הנחת המזווחה, מקומה וברכתה, זהירות בכבוד המזווחה, סגולות המקיים מצות מזווחה כהלכתה, ומקומות שצריכין להיזהר במיוחד חומני בדיקתה, אזהרות ודינים ליושבים בבתי קיץ, בתדרי ישיבות, תדרי תלמוד תורה, מחנות הקיץ, הוטלים, בתי מדרשות, בתי ספר לנערות, בתי מסחר, בתי חרושת וכו' וכו', הזהירות לקנות מזווחות כשרות. כמו בציצית ותפילין כן במזווחות דבו המכשולות והפסולות הנעשות בא"י בסיטונות ע"י קלי הרעת ומובאות לארה"ב.

בשני הספרים האלו הראה המחבר את כחו באסיפת תלי תלים של דינים ומנהגות שאינם מפורסמים כל כך והושיטם בקנה לקוראיו בשפת יודיש המובנת לכל. בל חיבוריו של הרב גראסס, הגם ספרי שימוש ממדרגה ראשונה להציל מפחי מכשולות במקצועות הללו וע"כ התקוה בטווח שעולם התורה יתנו לו יד עזרת ותומכת להוצאת כל חיבוריו אשר אתו בכתובים.

אך זה יצאו לאור עולם בעזרתו

שני חיבורים נכבדים בדברים העומדים ברומה של ההלכה היומית

א. ספר גדולי ידורה — על הלכות ציצית.

חיבור רב תאיכות לברר חשיבות מצות ציצית, בין בטלית קטן בין בטלית גדול, מבואר ממקורות נאמנים, מש"ס ופוסקים ומספרים יקרי המציאות, למאות מנהגות והלכות בוהרות מצות ציצית, אופני שמירתן וקיום מצותיהן, והסגולות והטובות היקרות היוצאות בשכר שמירתן.

החובה הרבה להדר מצות ציצית בכל הידורי מצוה, בציצית שנעשו לשמה בירי יהודים שותריה, להיזהר באיכות ובמדת גודל הציצית, להיזהר ביופיה, בנקיון הטליתות והציצית וכל דבוי שבקרושה בבחינת זה אילי ואגוהו.

ב. ספר מזוות שלום — על הלכות מזוזה.

ספר כולל למאות דינים ומנהגים ופרטי פרטים בהלכות מזוזה, לבאר מקומות המחייבים במזוזה ובפרט בימי הקיץ שאין ההמונים יודעים איך להתנהג בה, סדר הנחתה, מקומה, ברכותיה ובדיקתה מזמן לזמן.

הסגולות והטובות לכל מי שמקיים מצות מזוזה כהלכתה, אזהרות והוראות לבני הישיבות, חרדי ת"ת, מחנות הקיץ, מלונות, בתי מדרשות ולהרבה כאלה, איך להתנהג במזוזה ולקנות מן המוסמכים זכר וכו'.

* * *

ישנו במספר מצומצם מחיבוריו הנפלאים של המחבר, "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות והלכות שחיטה, קדושת בנות ישראל, איך להתנהג אצל דופאים, חינוך ישראל סבא, ספר מנחת יהודה, להזיך ילדי ישראל בחלב כשר וכו', גם מכלל ביאור ארוך ונפלא על כל עניני הכשרים והשגחות הנהוגים בזמן הזה בכל קצוות הארץ, הרכבת נכבדה להמון בית ישראל בכלל ולבעלי נפש ומדקדקים בפרט, האיך לנהוג למעשה בכל עניני מאכלים ומשקאות המיוצרים בבתי-הם וגם לרבות הנקנים בשוק לעת הצורך בשעת הרחוק, הכל מפורש באר היטב בהסברה נפלאה ובלשון צח וקל המובנת למגדול ועד קטן.

הספר הזה הוא מהיותר נצרכים, בפרט בזמן הזה שמכשולות רבו למעלה ראש וכמעט לא ימלט להנצל מהמכשולות הנוראים אשר כמעט אין דגע בלי פגע בלי תייד ומדה דרך הבקי בכל מוצאי ומובאי צרכי הכשרות.

עם הספר הזה יתמלא ברצ"ה תפקיד רגן בכל הצורך וראוי שלא יזין הספר הזה מעל השולחן ובו יהגו לפני אכילה ולאחר אכילה ובעוד השי"ת יהי בטוח שלא יאונה לו כל כל און בעניני כשרות.

בשכיל הספרים והדרכות, נא לפנות אל :

הרב שלום יודא גראם

רב דקהל מגן שאול ד"האלמין" ור"מ ב"שיבתה והכולל בית ישעיה'

4711 - 12th AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel.: 436 - 8086

אך זה יצאו לאור עולם בעזרה"י

שני חיבורים נכבדים בדברים העומדים ברומה של התלכה היומית

א. קונטרס קדושת כנות ישראל

בו מובא עצות ואזהרות לבנות ישראל הצריכות לרופא נשים, איך להתנהג ברפואות וברופאים, להשתמש אך ורק ברופאות ולא ברופאים מחמת איסור יהוד ושאר מכשולים ח"ו ובדליכא רופאות נקבות או רופא שאשתו עומדת עליו, יקחו עמם את בעליהן או שומר אהרן בזמן האחרון נתגלו מעשים מרופאי נשים שהנם מתנגדים להנהגתן של בנות ישראל הכשרות, ועליהן להיזהר מאוד שלא לבוא לאיסור יחוד עם רופאים קלי דעת.

אותו הדבר נוגע לביקור אצל רופא קוראפראקטער וכן רופאים פסיכולוגים שמנהגם לשוחח ולבקר את הנשים בחדר מיוחד לכך ודבר כזה קשור עם מכשולות.

המחבר נותן עצות טובות בכל המקרים שזקוקים לרופאים, במקום שאין רופאות נשים, או טוב יותר ליכת אל קליניקא פומבית שהמכשולות אינם מצוים שם כל כך.

מבוארים בו גם הרבה עניני צניעות והתנהגות הנשים הצנועות בכל עניניהם בבית וברחוב ובפרט במלבושים שלהן בכל גדרי הצניעות.

ב. קונטרס חינוך ישראל סבא

מדריך להינוך הבנים והבנות

כולל עצות והדרכות טובות בדרכי התורה והמוסר והחינוך המסורתי למלמדי תשב"כ, לאבות וכו' איך להתנהג עם התינוקות ואיך להדריכם שיגדלו לתפארת התורה ולתפארת אבותיהם.

מן חנוך לנער ע"פ זרכו וגו' מייעץ המחבר ללמד הנערים לקוט מפני כל מי שזקן מהם, לתת להם לשבת ולהתנהג בכל הדרך ארץ. לקום מפני האב או האם מדי פעם שנכנסים לבית ולא לשבת קודם שישב האב או האם. להקדים שלום לכל אדם בשוק, איך להתנהג עם חברים בשוק, ובבית הספר. להכריחם להתפלל בנחת ולענות אמן על כל ברכה. לא לשיח שיחה בטלה בביהמ"ד. לא לכעוס על הילד בכל דבר. מתי מותר למלא בקשת הילד ומתי לא. החיבור הזה הוא מלא וגדוש עצות טובות והדרכות בחינוך שהנן צורך חיוני לכל הורים ומלמדי תשב"כ.

כולם הוכרו מאת

הרב שלום יודא גראם

רב דקהל מגן שאול ורב ור"מ בישיבה והכולל בית ישע"י

4711 - 12th AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel.: 436 - 8086

א ווארענונג פאר אידישע מאמעס

- 1) ווילט איהר וויסען דעם מעטאדע אז אייער קינד'ס מוח זאל בעסער ארבעטען?
 - 2) ווילט איהר אויסווייטען אייערע קינדער פון אינפעקציע?
 - 3) ווילט איהר אז די נערווען פון אייער קינד זאל גוט ארבעטען?
 - 4) ווילט איהר אז אייער קינד זאל זיין אויסגעהיטען קעגען אלערדזשי?
 - 5) ווילט איהר אז אייער קינד זאל זיין אויסגעהיטען פון אטעם קראנקהייטען?
 - 6) ווילט איהר אז אייער קינד זאל נישט זיין ענפּינדליך צו ליידען פון ברעכען און שלשול?
 - 7) ווילט איהר אז אייער קינד זאל זיין אויסגעהיטען פון הארץ קראנקהייטען?
 - 8) ווילט איהר אז אייער קינד זאל זיין אויסגעהיטען פון קענסער?
 - 9) ווילט איהר ארויסהעלפען אייער קינד מיט פּעדפּעקטע בלוט סיקולאציע?
 - 10) ווילט איהר שטארקען די נידען פון אייער קינד?
 - 11) ווילט איהר אויסווייטען אייער קינד פון קונוואלשענס?
 - 12) ווילט איהר פּיטערען אייערע קינדער עסען וואס הארגעט אלע שלעכטע באצילען?
 - 13) ווילט איהר אליין זיך אויסהיטען פון ערנסטע טראגישע קראנקהייטען?
 - 14) ווילט איהר אן עצה אויסצוהיטען די קינדער פון פּאליאָ, מאַמפּס, אינפּלאַנזאָ?
 - 15) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען וואקסען מיט איידעלע מרות?
 - 16) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען וואקסען מיט ידאט שמים?
 - 17) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען אויפּוואקסען תּלמידי חכמים?
 - 18) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען נישט וואקסען מיט עזות און טעראריזירען מענטשן (ווי עס איז ליידער דער מנהג היינט)?
 - 19) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען וואקסען מיט מרות רחמנות און נישט מיט אכזריות צו שפּילען זיך מיט יענעם בלוט?
 - 20) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען האבען א גוט לעבען אויף דער וועלט און אויף יענע וועלט?
 - 21) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען מכבד זיין די עלטערען ווי מען דארף?
 - 22) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען ח"ו נישט אויפּוואקסען מיט דעות כּחבּות און מינות רח"ל?
 - 23) ווילט איהר אן עצה אז אייערע קינדער זאלען האבען אויסזיכטען צו זיין פון די גדולים וצדיקים אינעם קומענדיגען דור?
- דאן זוימט אייך נישט קיין איין מינוט אין זעהט זאפּארט איינצוהאַנדלען דעם ספר „מנחת יהודה“ על מאבלות אסורות וואס טוט באהאַנדלען און לעזען די אלע אויבענדערמאַנטע פּראַגען, מיט זייער ליבטע עצות וואס איז זייער גרינג פאר יעדע אידישע מאמע אויסצופאַלגען אן א עקסטערע אַנשטרענגונג.

געדענקט!

פאר בלויז אפאר דאלער קענט איהר זיך איינקויפען א זיס געשמאקען לעבען פאר אייך און אייערע קינדער ביז 120 יאר, און נאך אויף יענע וועלט. דעריבער קארגט נישט די פאר טענט און לייגט דאס נישט אפ אויף שפעטער נאר טוט דאס שוין, ווייל יעדען טאג וואס גייט אדארעך מיט גארנישט איז א שארען וואס קען נישט באצאלט ווערען, ויש „קונה“ עולמו בשעה אחת.

דער ספר „מנחת יהודה“ איז צו באקומען אין ספרים סטארס, אין אויב נישט ווענט זיך גראד 4711-12th Av.

RABBI S. Y. GROSS
Brooklyn, N. Y. 11219. Tel. (212) 436-8086

מנחת יהודה

על חומר הענין של חלב עכרים וסימלאק לפסח ולכל ימות השנה, חלק ששי מספר נפש ישע"י על מאכלות אסורות, אשר חברתי ולקטתי בחמלת ד' עלי
הק' שלום יהודה גראסט, דב דקהל מגן שאול"י ור"מ בישיבה וכולל בית ישע"י (12 — 4711 עה) בברוקלין נ י"ג גוסס בברוקלין תשל"ד תצ"ו.

מחברו של החיבור החדש הנכבד הזה הרב הגדול בתורה ובהסודות מוה"ד שלום יהודה גראסט שליט"א רב ור"מ בברוקלין, אינו פנים חדשות בעולם התורה והספרים. עוד לפני כמה שנים הוציא לאור חיבור נפלא ונחוץ ספר נפש ישע"י שבו ליקט מספרים ומסופרים ומחידושי שחידש בעצמו, מאמרים, ושו"ט נכבדים ע"ד המאכלות והמשקאות השונים הנעשים כאן בארה"ב והרבה מהם מובאים לשוק בתוך כשר וישר וכדומה ולמעשה הינם מאכלות אסורות, חיבורו התוא נתקבל מאוד ועשה בו טובה רבה לכשרות המאכלות.

חיבר כמו כן ספרים על הלכות שחיטה וטרפות וניקוד וכו', ספרים חשובים שנתקבלו בעולם התורה בכל האהבה. בחיבורו הזה הוא דן במיוחד על המאכלות הניתנים לילדים וכמו המשקה הנפוץ מאוד בשם "סימלאק" שהוא חלב עכרים. המחבר דן כאן על הרבה מאכלות אסורות המוכנסים לבתי יהודים בכוננות כשר והם דחוקים מכשרות. כן מביא המחבר הרבה דיונים בעניני מאכלות לפסח שסתם יהודים אינם יודעים להיזהר בהם. המחבר מזהיר במיוחד להשגיח על כשרות מאכלי התינוקות והמאכלות והמשקאות הכשרים הינם יסוד הינוכם לטהרה ולקדושה. אלו המפסמים ילדיהם במאכלות אסורות גודמים שגדלים כרשעים ומופקרים.

מלבד האיטור של הושטת דבר איטור לילדים, מביא המחבר המון דעות של גדולי הרופאים ופרופסורים מפורסמים באוניברסיטאות שכולם כאחד ברעה אחת מזהירים שלא למנוע חלב האם מן היונקים, ודק חלב אמם מכטיחה לילדיהם אכדים בריאים ושלמים וגידול ופיתוח בגשם וברוח בכל השלמות.

המחבר הצליח להביא כאן ענינים נפלאים מגדולי עולם בתיקון הכשרות והצניעות והרבה עניני יהדות שהנם יסודות מוצרקים לגידול דוד רעה על טהרת הקודש ולחוק מוסדות הבית היהודי לכל פרטי התורה והקדושה.

המחבר עיטר את ספרו בהסכמותיהם של גדולי הרבנים ומהם, הגר"מ מיגשטיין ר"מ דתפארת ירושלים, הגר"י גרינוואלד אב"ד צעהלים, הגר"י גרינוואלד, אב"ד טאמא, הגר"מ אידראעל, אב"ד הוניאר, הגר"ש פאנעט, אב"ד דעעש, הגר"ש ווייס, אב"ד אוהעל, הגר"י גרובנער רב בריטרויט וכו' וכו'.

הגר"מ שטערן שליט"א אב"ד דעברעצין, בתשובה מפורטת מביא את דגונו הקשה על אותם בעלי הפורנות שכבר שכחו שהנם אודים מוצלים מאש התופת, ובע"ה כאן גברו והצליחו בעושר, ומסדרים התנוות בעד המשם אלפים דולר, ונשיהם צדיכות לכל שמחה שמלה מיוחדת העולה בהון דב, ואינם מהדרים לעשות פורמילא מחלב ישראל ואוי לאותו עלבון של תורה, והרבנים הגדולים שבידם לתקן מה יענו לבת קול היוצא מחורב, אוי להם לכריות מעלבונה של תורה.

המחבר מתאונן בהקדמת ספרו שמסודרית תח"י חיבורים יקרים לרפוס אולם אין בכה"ז להמציא הוצאות הרפוס היקרות.

ה ת ו כ ן

- א. די הארבקייט פון טרינקען „סימילאק“ „Similac“ אגאנץ יאהר און כ"ש (אין פסח).
- ב. די וויבטיקייט פון זיך נישט צומישען אין פסח מיט קיינעם.
- ג. וואס עס לערנען אונז די הייליגע ספרים וועגן מוטערס מילך.
- ד. הדרכה וועגען נוצען פערטיגע געקויפטע מאבלים.
- ה. וויבטיגע אויפקלערונג וועגען הבשרים.
- ו. איבערבליק איבער השגחות היינטיגע צייטען.
- ז. דעת תורה פון די גדולי הדור וועגען הבשרים און השגחות.
- ח. מעשיות און געשעענישען דורך ווייניג זהירות אין בשרות.
- ט. אנווייזונגען פאר עלטערן ווי צו האדעווען קינדער גדולי תורה ויר"ש.
- י. עצות פאר קינדער וואס פארשטייען נישט דאס לערנען.
- יא. ראיות אז קליינע קינדער דארף מען מער אויסהיטען פון נישט בשר'ס ווי ערוואקסענע.
- יב. מאבלות אסורות שאדט קערפערליך און גייסטליך פין קינר.
- יג. א תיקון פאר די מוטער וואס האט געגעבען סימילאק פאר די קינדער.
- יד. יעדער טאטע איז מחויב אליין זיך אומצוקוקען אויף יעדען עסען אדער געטראנק וואס מען נוצט זיין שטיב.
- טו. עצות צו פארשטארקען זעם מצב הבשרות אין שטיב אָן מחלוקת.
- טז. אן עצה טובה אויב מען האט נישט בשום אופן קיין צייט צו טוהען אין שטיב וועגען בשרות.
- יז. עצות צי האבן בשר'ע מילך פסח.
- יח. וויבטיגע פארשונגען און מיינונגען פון דאקטוירים ממש לעצטענס וועגען „סימילאק“.
- יט. וואשן קליינע קינדער נעגעל וואסער.